

Vergaderjaar 2019–2020

31 293

Primair Onderwijs

31 289

Voortgezet Onderwijs

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 544

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BASIS- EN VOORTGEZET
ONDERWIJS EN MEDIA**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2020

Vanaf vandaag zijn na meer dan vijf maanden alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs weer volledig open. Voor de zomervakantie is door leraren, schoolbesturen, de sociale partners en mijn ministerie hard gewerkt om dit nieuwe jaar voor te bereiden. Er is nauwgezet samengewerkt, er lagen uitgebreide protocollen klaar, er zijn checklists beschikbaar gesteld, er is een informatiewebsite opgezet en via nieuwsbrieven zijn steeds de meest actuele inzichten gedeeld. In scholen is ongeloflijk veel werk verzet om – naast het verzorgen van afstandsonderwijs – voorbereidingen te treffen om op een veilige manier weer alle leerlingen in het schoolgebouw te kunnen ontvangen, conform de richtlijnen van het RIVM. Ik wil leraren, schoolleiders, maar ook leerlingen en ouders een groot compliment maken voor de manier waarop dat is gebeurd. De start van het schooljaar is daardoor overwegend goed verlopen.

Het gezamenlijke doel van het kabinet en alle bij het onderwijs betrokken partijen is om er alles aan te doen dat in het komend schooljaar scholen volledig open kunnen blijven. Dat is belangrijk voor de toekomst en het welzijn van leerlingen. Als het op enig moment toch nodig is om in te grijpen, dan worden zoveel mogelijk op lokaal of regionaal niveau maatregelen genomen, voordat maatregelen op een landelijk niveau worden overwogen. Uiteraard blijven gezondheidsoverwegingen en de adviezen van het OMT/RIVM en de GGD daarbij leidend. De gezondheid van leerlingen en docenten is belangrijk. Voorop blijft staan dat iedereen zich moet blijven houden aan de maatregelen die we met elkaar afgesproken hebben. De protocollen die de sector in gezamenlijkheid heeft opgesteld blijven daarbij van onverminderd belang. Ook de adviezen van het OMT die voor de zomer opgesteld zijn, blijven ongewijzigd gelden.

In deze brief wil ik nader terugblikken op de voorbereiding van het nieuwe schooljaar en vooruitkijken naar de komende maanden.

Vorbereidingen nieuw schooljaar

Zoals aangegeven lag al voor de schooldeuren dichtgingen alle benodigde informatie voor de start na de zomervakantie bij de scholen. Zo is samen met onze partners voor de zomer een servicedocument voor scholen opgesteld met informatie over allerlei relevante onderwerpen, zoals leerplicht, afstandsonderwijs, examens enzovoorts. Ik stuur u ter informatie met deze brief een actuele versie het servicedocument toe¹. Tussentijds worden regelmatig nieuwsberichten verstuurd met daarin informatie over actuele vraagstukken. Daarnaast hebben de raden met de sociale partners voor de zomer hun protocollen geactualiseerd en aangepast aan de laatste stand van zaken. Zij houden deze protocollen voortdurend up-to-date, aan de hand van de laatste informatie van het RIVM en op basis van doorlopend overleg met mijn ministerie. Verder is de informatie op www.weeropschool.nl en www.weeraanwezigop-school.nl voortdurend geüpdatet, zodat scholen, leerlingen en ouders eenvoudig toegang hebben tot alle informatie.

Voor de zomer hebben sommige scholen al te maken gehad met leraren of leerlingen die besmet zijn met het coronavirus. Uit die ervaring blijkt dat scholen goed weten wat ze moeten doen als een leraar of leerling besmet is. Er is goed contact met de GGD, die indien nodig over nadere maatregelen zal adviseren. Ook voor de komende periode geldt dat er leerlingen en leraren besmet kunnen raken met het coronavirus; leerlingen (ongeveer 2,3 miljoen) en leraren (ongeveer 250.000) zijn bij elkaar opgeteld nu eenmaal een grote groep in onze samenleving. Het RIVM houdt de besmettingen onder deze groepen goed in de gaten. Voor de continuïteit en organiseerbaarheid van het onderwijs blijft van belang dat leraren zich snel kunnen laten testen en dat er snel een uitslag is. Het risico op onnodige lesuitval door lange wachttijden moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Mijn collega Minister De Jonge doet er momenteel alles aan om wachttijden bij testen voor eenieder terug te brengen, en dus ook voor onderwijspersoneel. Daarnaast heeft hij aangegeven het OMT te zullen vragen verder na te denken over het aanbrengen van prioritering bij het testen.

Over twee onderwerpen die aan het eind van de zomer speelden heb ik uw Kamer eerder geïnformeerd. Voor de start van het schooljaar heb ik uw Kamer geïnformeerd over de brief die ik op 12 augustus aan schoolbesturen heb gestuurd met betrekking tot ventilatie. In aanvulling op de heldere adviezen van het OMT van mei en juni, en de handreiking van de sectorraden aan scholen over ventilatie van augustus, heb ik een coördinatieteam ingericht dat in kaart brengt hoe het staat met ventilatie op scholen en dat er daarnaast voor zorgt dat gemeenten, de GGD en andere betrokkenen de scholen goed geholpen worden bij het controleren van hun ventilatie.² Daarnaast was de quarantaine na terugkomst uit gebieden met een oranje of rood reisadvies een belangrijk thema tijdens de zomervakantie. In aanvulling op de informatie van voor de zomer zijn scholen hierover voor de start van het schooljaar nader geïnformeerd.

Afspraken voor komend schooljaar

Afstemming en samenwerking

Sinds het begin van de coronacrisis is er nauw contact met al onze partners uit het onderwijsveld. Uiteraard zetten we de ambtelijke en bestuurlijke overleggen en nauwe informele contacten ook voor het

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² De handreiking ventilatie is te vinden op www.weeropschool.nl.

komend schooljaar onverminderd door. De uitwisseling van informatie over en weer is van grote waarde, net als de input die ik krijg ten behoeve van besluitvorming en communicatie. Op deze manier kunnen we ook snel eventuele onduidelijkheden uit de weg ruimen.

Een andere belangrijke samenwerking is die tussen basisscholen en kinderopvangorganisaties. Voor de zomer zijn op veel plekken afspraken gemaakt tussen scholen en de buitenschoolse opvang. Mochten er in de komende periode in lokale of regionale context maatregelen worden genomen die scholen en kinderopvangorganisaties treffen, vraag ik, mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, aan scholen en kinderopvangorganisaties om goed met elkaar samen te werken en elkaar mee te nemen in de besluitvorming.

Met de veiligheidsregio's wordt samengewerkt om zicht te blijven houden op wat er in verschillende regio's gebeurt en welke lokale maatregelen getroffen worden die effect hebben op scholen. Er is afgesproken dat OCW op de hoogte wordt gesteld van eventuele maatregelen. Tevens zorgt OCW ervoor dat bij de veiligheidsregio's bekend is welke afspraken er eerder op landelijk niveau zijn gemaakt zodat een veiligheidsregio dit kan meewegen in mogelijke besluitvorming. Veiligheidsregio's overleggen bij het nemen van maatregelen die het onderwijs raken altijd met de betrokken scholen en kinderopvangorganisaties. Om de verbinding tussen OCW en veiligheidsregio's goed te laten verlopen is een liaison aangeesteld. De rollen en verantwoordelijkheden in het omgaan met de corona-epidemie van de verschillende spelers in het funderend onderwijs en de kinderopvang (bevoegd gezag, GGD, veiligheidsregio, rijksoverheid) zijn toegelicht in het servicedocument.

Brugklassers – van primair naar voortgezet onderwijs

Door de uitbraak van het coronavirus is de landelijke eindtoets in het primair onderwijs het afgelopen schooljaar niet doorgegaan. Omdat basisschooladviezen daardoor niet bijgesteld konden worden, is een deel van de leerlingen mogelijk niet op een passend niveau in het voortgezet onderwijs gestart. Er is daarom met de vo-sector afgesproken dat vo-scholen dit schooljaar specifiek monitoren of deze groep brugklassers op het voor hen passende niveau onderwijs krijgt, en – als blijkt dat dit niet het geval is – gericht actie te ondernemen.

Scholen zullen desgevraagd aan de Inspectie, als onderdeel van het regulier toezicht, moeten kunnen toelichten hoe dit is georganiseerd. Bij monitoring van de ontwikkeling en begeleiding van leerlingen kunnen objectieve en gestandaardiseerde instrumenten worden gehanteerd, zoals het leerlingvolgsysteem (LVS). Scholen zullen hierover in september door OCW en de VO-raad nader worden geïnformeerd.

Eindtoets, schoolexamens en centraal examens

Rekening houdend met mogelijke oplevingen van het coronavirus in schooljaar 2020–2021 bereid ik mij samen met de eindtoetsaanbieders en de Expertgroep Toetsen PO voor op verschillende scenario's rondom de afname van de eindtoets, zodat een betrouwbare eindtoetsafname gewaarborgd is. De eindtoets die leerlingen afnemen in groep 8 van het primair onderwijs gaat in schooljaar 2020–2021 in principe dus gewoon door. Dat betekent dat voor leerlingen die in 2021 de overstap maken naar het voortgezet onderwijs een objectief tweede gegeven bij het schooladvies beschikbaar is.

Gezien de volledige heropening van het voortgezet onderwijs is de inzet dat het volledige eindexamen dit jaar doorgaat in de normale vorm. Dit gaat om het eindexamen voortgezet onderwijs (vmbo, havo en vwo inclusief het vavo en vso) en het staatsexamen voortgezet onderwijs (college-examen en centraal examen). In het servicedocument wordt nader ingegaan op verruiming in aanlever- en afnametermijnen voor examen(s)(resultaten) om scholen enige speling te geven in het organiseren van het eindexamen en de voorbereiding daarop.

Bestrijden achterstanden

De eerste aanvraagperiode van de regeling inhaal- en ondersteuningsprogramma's heeft inmiddels plaatsgevonden. Over alle sectoren (po, vo, mbo) zijn in totaal een kleine tweeduizend aanvragen gedaan voor het tijdvak tot en met december 2020. De subsidieregeling is bedoeld voor scholen om inhaal- en ondersteuningsprogramma's te organiseren, naast het reguliere onderwijsprogramma, om achterstanden bij leerlingen die veroorzaakt zijn door de coronacrisis in te halen.

Ook kunnen mbo-instellingen meer begeleiding bieden dan anders aan studenten bij het vinden van een stageplek. Verschillende zomerprogramma's hebben al plaatsgevonden en voor de komende maanden staan weekend- en herfstprogramma's op de planning. Ook zijn er scholen die gebruik maken van verlengde schooldagen om achterstanden te bestrijden. Op dit moment kunnen scholen in de tweede ronde subsidie aanvragen voor programma's die gedurende het hele schooljaar 2020–2021 uitgevoerd mogen worden. Daarnaast krijgt het SBB extra middelen om het aanbod van stages en leerbanen te stimuleren en ontvangen werkgevers die bbl-studenten begeleiden een tegemoetkoming in de kosten. Zo helpen we studenten om hun opleiding succesvol te kunnen vervolgen.

Kinderen met een kwetsbare gezondheid en corona-angst

Het is in deze ongewone tijd belangrijk dat scholen het gesprek voeren met ouders en leerlingen over eventuele zorgen over schoolbezoek. Als een school signaleert dat een leerling niet aanwezig is, worden scholen gestimuleerd in gesprek te gaan met de ouders en leerlingen. Scholen kunnen dan waar nodig het juiste netwerk inschakelen, zoals de jeugdgezondheidszorg en de leerplichtambtenaar.

Het uitgangspunt is dat alle leerlingen fysiek onderwijs op school volgen. Daar waar dat niet mogelijk is, is de continuïteit van het onderwijsaanbod belangrijk. Als leerlingen zelf behoren tot de risicogroepen volgens het RIVM, of gezinsleden hebben die tot de risicogroep behoren, dan kunnen leerlingen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs. In deze gevallen roep ik scholen ook op in overleg te treden met ouders en kinderen om te bezien welke mogelijkheden voor niet fysiek onderwijs er zijn.

Ook in het geval er sprake is van corona-angst is het belangrijk om als school in gesprek te gaan met de ouders en leerlingen om samen te onderzoeken wat er nodig is om wel weer naar school te gaan. De leerplichtambtenaar kan hierbij helpen. Op de website «Weer aanwezig op school» en de website van het Nederlands Jeugdinstituut staan informatie en suggesties voor als er sprake is van corona-angst bij de ouder of de leerling.

Verzuim

Voor het schooljaar 2020–2021 geldt dat ongeoorloofd verzuim op de reguliere manier moet worden gemeld, zowel voor leer- en kwalificatieplichtige jongeren. De bedoeling is dat alle kinderen weer naar school gaan. Dit heb ik ook zo met uw Kamer afgesproken. Verzuimmeldingen worden gebaseerd op het al dan niet deelnemen aan het verplichte onderwijsprogramma. Indien het verplichte onderwijsprogramma (deels) bestaat uit online of afstandsonderwijs, moeten scholen het ongeoorloofd verzuim ook bij online of afstandsonderwijs melden. De leerplichtambtenaar werkt volgens de methodische aanpak schoolverzuim. Dit betekent dat hij een onderzoek instelt en aan de hand daarvan bepaalt welke route wordt ingezet. Het goede gesprek staat hierbij voorop.

Mondkapjes

Mondkapjes op scholen zijn volgens het OMT/RIVM en de regering vanuit gezondheidsperspectief niet noodzakelijk. Er zijn niettemin scholen die het dragen van mondkapjes invoeren, in aanvulling op de hygiëne- en veiligheidsrichtlijnen van het RIVM en omwille van de veiligheidsbeleving op school.

Het invoeren van mondkapjes is dan te beschouwen als onderdeel van het schooleigen veiligheidsbeleid. Hierbij moet in elk geval de medezeggenschap betrokken worden. Als er vragen zijn hierover zijn is het belangrijk dat de school hierover een goed gesprek voert met leerlingen, ouders en personeel.

Onderwijstijd

Door het coronavirus Covid-19 hebben scholen aan leerlingen in schooljaar 2019–2020 geen programma kunnen aanbieden dat aan de daarvoor geldende urennorm voldoet. Met het oog op optimale ontwikkeling van leerlingen zouden eventueel opgelopen achterstanden zoveel mogelijk ingehaald moeten worden. Het is echter niet verplicht de uitgevallen uren of dagen dit schooljaar in te halen. De inspectie zal daarom niet handhavend optreden bij een tekort aan gerealiseerde onderwijstijd over het schooljaar 2019–2020. Dit is reeds staand beleid van de inspectie. Zij ziet primair toe op kwaliteit en zal tekorten per situatie en rekening houdend met de context beoordelen.

Aangezien de beschikbare capaciteit hierbij randvoorwaardelijk is, kan het gevolg zijn dat leerlingen over hun gehele schoolloopbaan minder onderwijstijd krijgen dan aanvankelijk beoogd, en dat er daarom keuzes gemaakt moeten worden in het lesaanbod. Zolang voldaan wordt aan de landelijk vastgestelde leerdoelen (kerndoelen, eindtermen), kunnen leraren, in overleg met collega's en schoolleiding, dergelijke keuzes zelf maken. Voor de zomer is hierover al richting scholen gecommuniceerd in het servicedocument.

Tot slot

Met deze afspraken en de bijbehorende informatievoorziening ga ik ervan uit dat docenten, schoolleiders en bestuurders het vertrouwen en houvast hebben om de uitdagingen die het komend schooljaar ongetwijfeld gaat brengen, tegemoet te treden. De ambitie is en blijft dat alle scholen op

een veilige manier open blijven, dat zullen we als onderwijssector samen moeten doen en ik heb veel vertrouwen dat iedereen gemotiveerd is er een mooi schooljaar van te maken.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob